

V Brně 18. října 2011

PhDr. Hana Petráková
Spartakiádní 279/16
400 10 Ústí nad Labem

Vyjádření týkající se poskytování a inzerování psychoterapie mimo zdravotnictví

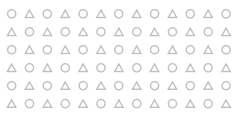
Psychoterapie je činnost, která kontinuálně souvisí s psychologickým poradenstvím a nejde od něj striktně oddělit. Je vykonávána VŠ vzdělanými psychoterapeuty se vzděláním zpravidla v psychologii, ale i v jiných studijních oborech (sociální práce, lékařství, psychoterapeutická studia, speciální pedagogika aj.). Podmínkou pro nabízení a vykonávání psychoterapie tak, aby nemohla být považována za nekalou obchodní praktiku s klamavou reklamou, je – dle regulí vypracovaných radou Evropské psychoterapeutické asociace, experty Evropské federace asociací psychologů a dalšími evropskými výkonnými orgány v dané oblasti – následující:

Psychoterapeut musí mít VŠ vzdělání (sociální, lékařské nebo humanitní), musí mít absolvován systematický výcvik v psychoterapii ve vědecky uznaném směru a akreditovaný příslušnými odbornými institucemi v dané zemi (v ČR jde o akreditaci výcviku u ČPS ČLS). Součástí úspěšně ukončeného výcviku je nabytí teoretické, zkušenostní a praktické kompetence pro výkon psychoterapie; přičemž předepsaná část počáteční praxe je vykonána pod supervizí. Při inzerování musí psychoterapeut nabízet úplné informace o svém vzdělání (obor VŠ vzdělání, specializaci ve výcviku, rok ukončení výcviku) a uvést jasné finanční podmínky. Při tomto inzerování nesmí klamat. Inzerce psychoterapie by – dle etického kodexu EAP – neměla být spojována s inzerováním jiných služeb, na něž by mohla být neoprávněně přenesena prestiž psychoterapeuta.

Psychoterapie je vykonávána v mnoha resortech. Primárně ve zdravotnictví, ale dále rovněž: v poradnách pro manželství a rodinné vztahy, v komunitách pro drogově závislé, ve věznicích, ve speciálním školství (DDÚ, VÚM), v poradnách pro uprchlíky, v krizových centrech pro děti a pro oběti domácího násilí; patří do práce psychoterapeuticky vzdělaných školních psychologů, provádí se ve vysokoškolských poradnách, v mimozdravotnických zařízeních psychosociální rehabilitace pro psychiatrické pacienty a jinde. Nejde o výčet všech zařízení a pracovišť. Odborník vzdělaný a vycvičený v psychoterapii může svou práci označovat jako psychoterapie. Na tom, že psychoterapie se provádí ve všech uvedených oblastech, se shodly a shodují řídicí orgány Evropské psychoterapeutické asociace, jejímž členem je Česká psychoterapeutická společnost ČLS J.E.P.

Psychoterapie má tradičně silné postavení a zakotvení v sociálně humanitní oblasti. Od vzniku Asociace manželských a rodinných poradců ČR byla psychoterapie podporována jako jedna z forem pomoci jednotlivcům, párům a rodinám v síti poraden pro manželství a rodinu. Psychoterapie byla přímo podpořena jako činnost v těchto poradnách ze strany MPSV. V oblasti státních VŠ se jediný

univerzitní navazující magisterský obor „Psychoterapeutická studia“ (začleněný pod studijní program „Psychologie“) vyučuje na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity.

Nabízí-li psychoterapii psycholog v soukromé praxi, činí tak na základě živnostenského oprávnění „Psychologické poradenství a diagnostika“. Při splnění podmínek uvedených výše může nabízet psychoterapii a inzerovat ji, protože, jak bylo řečeno, jeho práci často nelze zcela odlišit zejména od déle trvajícího psychologického poradenství. Existuje zde také pojetí tzv. psychoterapeutického poradenství. (Fúzi poradenství a psychoterapie připouštějí odborné asociace ve Velké Británii, USA a jinde ve světě.)

Jsem obeznámen se stanoviskem České psychoterapeutické společnosti ČLS J.E.P. z 20. 12. 2010. Stanovisko mohlo být dobře míněno jako pokus chránit profesi před neoprávněným nabízením psychoterapie. Stanovisko však nelze brát jako právní názor, odvolání se „na platnou legislativu“ je bez odkazů nekonkrétní. Formulace bodů 1, 5 a 6 tohoto stanoviska reprezentují nepřijatelně zúžený pohled na uplatnění psychoterapeutů. Toto zúžení naprosto neodpovídá tomu, kde všude je psychoterapie vykonávána. Stanovisko je v rozporu se Štrasburskou deklarací o psychoterapii z roku 1990, kterou zastává EAP a dalšími dokumenty EAP, jejímž kolektivním členem ČPS ČLS J.E.P. je.

Psychoterapie představuje vysoce kvalifikovanou službu lidem (nejenom nemocných, ale také lidem v osobních potížích, v konfliktních vztazích nebo „jen“ motivovaných pro osobnostní růst a zrání). Bylo by v rozporu se svobodným právem občana svobodně si tuto službu vybrat, kdyby byla psychoterapie monopolizována jen jedním resortem.

Na Vaši otázku ze dne 16. 10. 2011, zda je uzákoněno poskytování psychoterapie výhradně a výlučně pro psychology ve zdravotnictví, mohu odpovědět, že tomu tak není. A ani nemůže být.

Pro vykonávání psychoterapie není nezbytné být zdravotnickým pracovníkem.

Dnešnímu stavu odpovídá skutečnost, že psychoterapie je činnost, na kterou si nemůže činit nárok pouze jeden resort.

S pozdravem

Prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD.

Zbyněk Vybíral, profesor Masarykovy univerzity
Vedoucí Katedry psychologie Fakulty sociálních studií MU
Psycholog a psychoterapeut, doktorské vzdělání (PhD.) v oboru klinická psychologie

Vzdělání v psychoterapii v ČR a v Německu, v letech 1994 – 2002 člen výboru ČPS ČLS J.E.P., 1997 – 2002 člen rady Evropské psychoterapeutické asociace, 2006 – 2010 člen Standing Committee on Psychotherapy Evropské federace asociací psychologů, od roku 2007 člen světové Společnosti pro výzkum psychoterapie; 1990 – 2006 šéfredaktor časopisu pro psychoterapii *Konfrontace*, v letech 2007 – 2010 šéfredaktor časopisu *Psychoterapie*, nyní „senior editor“ časopisu *Psychoterapie*, editor a spoluautor knihy *Současná psychoterapie* (Praha: Portál 2010), garant univerzitního studijního oboru *Psychoterapeutická studia* v rámci studijního programu *Psychologie*, člen vědeckých rad FSS MU a PedF UK.

